

**Posvećeni život: Ustani i hodi
Za sadašnjost u znaku ljubavi i budućnost
obasjanu nadom**

Izvorni znanstveni rad

Mnogo je onih koji se pitaju: Kakvo je aktualno zdravstveno stanje posvećenog života? Postoji mnogo odgovora na to pitanje. Sve ovisi o tome tko postavlja pitanje i tko daje odgovor. Mnogo ovisi također o načinu na koji se gleda posvećeni život i o sudovima i predrasudama od kojih se polazi.

Sa svoje strane ne težim za tim da pružim objektivan i u potpunosti uvjerljiv odgovor. Ne težim isto tako dati novi odgovor. Bilo bi to preuzetno od mene. Moja jedina namjera, i možda moja težnja, jest pružiti odgovor koji nas, zajedno s mnogim drugima, može približiti tome obliku kršćanskoga života koji je u samom srcu života Crkve i koji si, uz određene teškoće, pokušava probiti put u društvu koje je sve više sekularizirano i Crkvi koja taj život ne razumije uvijek po onom što on jest, već prije po radnoj snazi koju pruža.

1. Vrijeme označeno krizom

Tri snažne i u isti mah sugestivne slike

Mnogi od onih koji pokušavaju dati dijagnozu posvećenog života u sadašnjem času služe se nekim slikama. Te slike imaju pozitivnu i negativnu vrijednost.

Prva slika koja se koristi kada se govori o sadašnjoj situaciji posvećenog života jest *suton*. Zbog pomanjkanja zvanja, mnoge aktivnosti koje su do sada vodile posvećene osobe, obustavljaju se i na mnogim mjestima redovnika nestaje. To mnoge navodi na zaključak da se posvećenom životu crno piše. Neki od njih ne oklijevaju iznijeti mračna predviđanja

i tvrde da su, napose aktivnom ženskom posvećenom životu, u načinu na koji je nastao i razvijao se u posljednja tri stoljeća, usredotočen na konkretne službe, kao što su, među ostalima, odgoj i zdravstvo, i predstavljajući se kao *dijakonijska ruka* Crkve, dani odbrojeni. Prema njima mnoge su od tih ustanova nastale kao spreman odgovor na određene potrebe trenutka koje danas pokriva društvo; one bi bile izvršile svoje poslanje i za njima ne bi više bilo potrebe. To su oni koji misle da je posvećeni život ušao u suton, koji koriste tu sliku da označe nešto što se primiće svome kraju.

Taj pojam *suton* zacijelo je ispravan. Tako, kada govorimo o »sutonu dana« ili »sutonu života«, mislimo na dan koji završava ili život koji se primiće svome kraju. Nema sumnje da nas i ta slika može otvoriti nadi. Pjev pijetla najavljuje svršetak noći i svitanje. Suton nam govori o nečem što umire, ali i o nečem novom što se pomalja na obzoru: *suton* uvijek ustupa mjesto zori. Zar se ne bi moglo uočiti istu tu pojavu u današnjem posvećenom životu? Sigurno. U njemu su se mnoge stvari promijenile u odnosu na prošlost. Ali u njemu se razastire i mnogo života, kako u takozvanim »novim oblicima« posvećenog života, tako i u povijesnim karizmama. Dovoljno je gledati očima vjere da se vidi da se »polja bje-lasaju za žetvu« (Iv 4, 35).

Drugi, ističući ozbiljnost situacije u kojoj se trenutno nalazi posvećeni život, koriste druge dvije slike: *kaos* i *tamna noć*.

Kaos je snažna, ali i sugestivna slika, zbog svojih biblijskih odjekâ. Sukladno tim odjecima, ta slika ima negativne konotacije, ali nas uvodi također u veoma pozitivne perspektive. Tako nam *kaos*, zasigurno, govori o konfuziji, ali također o čudesnom djelu stvaranja. To je stanje u kojem se nalazi svemir (usp. Post 1, 1) prije nego se u njemu pojavilo sve ono što tvori njegovo bogatstvo i ljepotu, prije nego se pojavio red stvaranja, djelo je to Stvoritelja koji je, svojom riječju, sve stavio na svoje mjesto (usp. Ps 148, 5).

Slika *kaosa* govori nam također o strahu, izgubljenosti, ali i pobjedi Gospodinova milosrđa i rađanju Božjeg naroda. To je strah i izgubljenost zbog »strašne« pustinje (usp. Pnz 1, 19) koju mora prijeći prije nego će ući u obećanu zemlju u kojoj teku med i mlijeko. Pustinja, mjesto kušnje, ali i rađanja Božjeg naroda, mjesto je nevjere i »mrmljanja« naroda (usp. Izl 14, 11), a zatim poziv na obraćenje (usp. Pnz 8, 2 sl. 15-16), ali

i mjesto pobjede Božjeg milosrđa (usp. Br 20, 13); mjesto u kojem Bog poučava i vodi svoj narod. Strah i izgubljenost jest ono što se gnijezdi u srcu Isusovih učenika nakon njegove smrti (usp. Lk 24, 11 sl.), ali je sve to nadmoćno pobijeđeno radošću susreta s Uskrsnim (usp. Lk 24, 41). Slika *kaosa* označava dakle kritične situacije, ali nam govori također o prilici ili početku nečeg novog.

Tema *tamne noći* je vrlo raširena u kršćanskoj duhovnoj literaturi, napose u mističnoj tradiciji. Susrećemo je prvi put u Bibliji, točnije u spomenu Mojsija koji pristupa »gustom oblaku gdje se Bog nalazio« (Izl 20, 21). Za mistike, napose za svetog Ivana od Križa, kojem se duguje izraz koji je postao popularan za označavanje čovjekova hoda prema Bogu,¹ tamna noć doziva u pamet trenutke duboke krize, trenutke kušnje, potkresivanja i čišćenja osjetilâ i duha, u kojima je moguće kročiti samo u vjeri. Iskustvo mistikâ, dakle, upućuje nas na pozitivno značenje *tamne noći*. Za njih je noć nositeljica svjetla ljubavi, jer pripravlja dušu na sjedinjenje s Bogom u ljubavi putem kontemplacije. Na taj način, dakle, možemo s pravom reći da je kriza koja se doživljava u tamnoj noći kriza rasta.

Kao što sam već prije rekao, slike *sutona*, *kaosa* i *tamne noći* nemaju samo jedno značenje: pozitivno odnosno negativno. Njihovo značenje ovisi, radije, o kontekstu u kojem se koriste. Ono što one označuju jesu situacije označene krizom svojstvenom prijelazu iz smrti u život, u raznim okvirima, osjetljive i teške situacije iz kojih se može crpsti život samo ako je čovjek ukorijenjen u vjeri; nimalo lake situacije, koje se mogu pretvoriti u *kairos* samo po žrtvi i smrti. Ta žrtva podrazumijeva kročiti – ne znamo kako dugo, ali to zasigurno neće trajati kratko –, u noći nesigurnosti, neumorno tražeći puni smisao našeg posvećenog života. Ta smrt, pak, nosi sa sobom umiranje mnogim sigurnostima koje je posvećeni život gomilao tijekom svoje duge povijesti, da bi, zreloom vjeron i dubokim čišćenjem lažnih slika Boga, prionuo uz Boga povijesti koji, premda se čini da spava, putuje s nama na lađi na koju se obrušio uragan povijesti (usp. Mk 4, 35 sl.).

¹ Ivan od Križa je napisao poetsko djelo *Noche oscura* i dva komentara na o njemu: *Subida al Monte Carmelo* i *Noche oscura*. Ta dva komentara ostala su nedovršena. U oba je opisao znakove koji označavaju prijelaz s meditacije na kontemplaciju: *Subida* 2, 13; *Noche* 1, 9.

Teška, osjetljiva i mučna vremena

Čekati novo stvaranje u trenutku u kojem se čini da posvuda vlada *kaos*, motriti obzor u *tamnoj noći*, i ostati »noćna straža« u mrkloj noći nije lako, niti je to nešto što se samo po sebi razumije, kao što pokazuju razni odgovori koji se daju u toj situaciji. Znakovit je poziv što ga je papa Benedikt XVI. uputio u svojem posljednjem intervjuu o posvećenom životu, nekoliko dana prije odreknuća od Petrove stolice, kada je od nas zatražio: »Ne pridružujte se **zlogukim prorocima koji** naviještaju svršetak ili besmisao posvećenog života u današnjoj Crkvi.«² Neće valjda biti da među samim posvećenim osobama ima mnogo zlogukih proroka?

Dä, u situaciji kroz koju prolazi posvećeni život nije lako prolaziti pustinjom *kaosa*, *tamne noći* i *sutona*. Nužno je biti »svjesni trenutka u kojem živimo« (usp. Rim 13, 11); stražariti čitav dan i čitavu noć, na nogama, i očima srca netremice motriti obzor kako nas neprijatelj ne bi iznenadio, kao što to čini noćna straža (usp. Iz 21, 6 sl.), »budni i pozorni«³, »s upaljenim svjetilkama u rukama« (usp. Lk 12, 35 sl.), da, usnuli, ne upadnemo u obamrlost koja neizbježno vodi u smrt, odraslom vjerom i *nepokolebljivom nadom*, hranjeni kruhom Riječi Euharistije, kako ne bismo odustali od puta kojim smo krenuli i za koji ne znamo kada će završiti.

Povijest izraelskog naroda pokazuje nam da je putovanje pustinjom mukotrpno i tegobno. U situacijama u kojima živimo, koje su često označene prazninom, Božjom šutnjom i duhovnom suhoćom, nije lako zamijetiti da on hodi s nama (usp. Job 23, 8-9) i da djeluje također u »krizi« i u trenucima tame. U tim trenucima je nužno biti dobro opremljeni: zaodjenuti se Isusom Kristom i nositi oružja svjetla, kao što poziva Pavao (usp. Rim 13, 11-14).

Trenutak lucidnosti

U posvećenom životu nije sve dobro, kao što se neki osjećaju dužnima podsjetiti, ali nije sve ni loše, kao što naviještaju zloguki proroci. U vremenu krize kao što je naše nužno je prihvatiti prvi izazov s kojim se danas suočava posvećeni život i što ga neki smatraju *propedeutičkim izazovom*, jer nam otvara pristup mnogim drugim izazovima: izazovu da pogledamo istini u oči,⁴ izazovu postupiti po istini (istinovati) kada je riječ o situaciji u kojoj se posvećeni život nalazi u ovom času, i pristupimo joj odgovorno kao odrasle osobe.

Što znači prihvatiti izazov da, ozbiljno i odgovorno, postupimo po istini?

² BENEDIKT XVI., *Homilija na Svjetski dan posvećenog života*, 2. veljače 2013.

³ *Isto*.

⁴ Usp. Felicísimo MARTÍNEZ, *Situación actual y desafíos de vida religiosa*, Vitoria 2004; *Frontera* 44, str. 13 sl.

Ozbiljno i odgovorno prihvatiti izazov da postupimo po istini znači prevladati estetski diskurs o posvećenom životu i jednostavnu formulaciju ideala istoga⁵, kako bismo se upustili u ozbiljnu i temeljitu analizu sadašnje situacije kroz koju prolazi posvećeni život, prihvaćajući sa zdravim realizmom činjenicu da mi posvećene osobe proživljavamo jednu kritičnu situaciju, trenutak *krize* koji, kao što sama etimologija toga izraza kaže, traži od nas da budemo bistri i da donosimo hrabre odluke, premda one neće uvijek biti popularne.⁶

Ozbiljno i odgovorno prihvatiti izazov da postupimo po istini podrazumijeva također izdići se iznad određenih objašnjenja o uzrocima koji su nas doveli do ove kritične situacije: nužno je reagirati, učiniti konkretne korake kako bi se izašlo iz te situacije. Analize i dijagnoze su, istina, nužne, ali nisu dovoljne. Došao je trenutak u kojem treba djelovati, premda nismo potpuno sigurni da je ono što činimo najprikladnije za trenutak u kojem živimo. Ovdje je točno ono što kaže Antonio Machado: *Putniče, nema puta, put se stvara hodajući.*

Ozbiljno i odgovorno prihvatiti izazov da postupimo po istini zahtijeva prevladavanje napasti da se ispričavamo i opravdavamo odnosno izbjegavamo vlastite odgovornosti. Opasna i dosta česta situacija, koja paralizira sadašnjost i ugrožava budućnost, jest ona da tražimo krivce, da stvaramo žrtvenog jarca ili jednostavno opravdavamo same sebe. Sadašnja situacija posvećenog života je veoma složena zbog stjecaja brojnih činilaca. Proces postupanja po istini mora o tome voditi računa i – treba to podsjetiti – nije to što bi trebao biti ako ne dovodi do samokritike, dubokog preispitivanja, popravljavanja pogrešaka učinjenih u prošlosti i sprječavanja budućih zabluda.

Ozbiljno i odgovorno prihvatiti izazov da postupimo po istini znači ne zauzavati se na vježbama preživljavanja, bilo da su one institucionalne ili individualne, kao što su: baviti se samo popravljanjem »fizičkog ustrojstva«, pisati i iznova ispisivati veličanstvenu povijest prošlosti, pisati lijepe dokumente, skrivati se u neobuzdani aktivizam, opredijeliti se za bijeg u sfere mistike ili za pseudo-duhovnost... To bi nas moglo odvratiti od urgentne zadaće da se držimo onog što je bitno ili nas dovesti do toga da brkamo želje i ideale sa stvarnošću.

Ozbiljno i odgovorno prihvatiti izazov da postupimo po istini zahtijeva sve to. Na taj izazov da postupimo po istini nije lako, ali je prijeko potrebno odgovo-

⁵ Sveti Otac u Apostolskom pismu upućenom nama posvećenim osobama, kaže nam: »Očekujem dakle da ne održavate živim *utopije*, već da znate stvarati *druga mjesta*, gdje se živi evandeoska logika dara, bratstva, prihvaćanja različitosti, uzajamne ljubavi« (PAPA FRANJO, *Apostolsko pismo posvećenim osobama*, Rim, 21. studenoga 2014., II, 2).

⁶ Kriza kroz koju posvećeni život prolazi nije moralnog tipa, već prije egzistencijalnog, kriza značenja, smisla i misije. U svakom slučaju nužno je podsjetiti da kriza sama u sebi nije pozitivna ili negativna. Sve ovisi o odlukama koje se donose odnosno propušta donijeti.

riti jer je duboko evanđeoski. Pedeset godina nakon Koncila kucnuo je čas za to. Nužno je postupiti po istini glede situacije u kojoj se nalazimo i donijeti odluke koje smatramo najprikladnijima da se trenutak *krize* pretvori u *kairós* i milosni trenutak.

To će neminovno dovesti do *krize* slike koju smo gradili o posvećenom životu. Čini mi se veoma sugestivnom slika gline u lončarevim rukama (usp. Jr 18, 1-6). Posvećeni je život uvijek, ali na poseban način u ovim trenucima, pozvan pustiti da ga Bog lončar oblikuje svojim rukama. Ponekad se od nas traži da razbijemo lijepu posudu koju smo naslijedili, zamišljali, voljeli i iznova stvarali, da bismo živjeli novu etapu u toj divnoj pustolovini koje nas je Gospodin učinio protagonistima: etapu ponovnog utemeljenja posvećenog života.

Ovo je bolan, ali nužan početak obraćenja: razbijanje idealnog ja/mi što smo ga stvorili, a koji je katkad daleko od toga da odgovara stvarnom ja/mi. Bez te *kri-ze* neće se postupiti po istini, neće biti preporoda posvećenog života, a ni preporoda novog života započetog krštenjem (usp. Rim 6, 4). Bit će također nužni duboka iskrenost prema stvarnosti i vjernosti stvarnosti, jer će samo tako posvećeni život moći reći svoj »da« Bogu, koji poziva u povijesti i u svakodnevnom životu.

Pogodan trenutak za razlučivanje

Do sada rečeno zahtijeva razlučivanje. Izraz razlučivanje dolazi od latinskog *discernere* koji odgovara grčkom *diácrisis*. Oba se izraza mogu prevesti s odvajnuti, odijeliti, razlikovati jednu stvar od druge. U konačnici, to za nas znači razlučiti Božji glas od drugih glasova, ono što dolazi od Boga od onoga što mu se protivi.⁷ Da se poslužimo riječima Franje Asiškog, razlučivanje se sastoji u hodu putom vjere koji dovodi vjernika do toga da »ima duha Božjega i njegovo sveto djelovanje«⁸, tako da može »činiti ono što znamo da ti [Gospodine] želiš i želimo uvijek ono što je tebi milo«⁹. Za Ignacija Loyolskog razlučivati znači tražiti u svemu ono što se najviše sviđa Ocu.¹⁰ U razlučivanju o kojem govorimo nije riječ dakle o razlikovanju između dobra i zla, jer bi za to bio dovoljan moralni zakon, već o razlikovanju između dobrog i boljeg, između dvaju dobara, kao što traži sveti Benedikt u svome *Pravilu*.

Posljednji izvor razlučivanja nismo mi, već Duh koji čisti, prosvjetljuje i raspaljuje, i koji daje jednu ljubav i jedno poznavanje koji preobražavaju kršćanina u

⁷ Usp. IVAN PAVAO II., *Vita consecrata*, 73.

⁸ SVETI FRANJO ASIŠKI, *Potvrđeno pravilo* 2, 9.

⁹ SVETI FRANJO ASIŠKI, *Pismo čitavom Redu* 50.

¹⁰ Usp. Carlos PALMÉS, *Discernir es buscar en todo lo que más agrada al Padre*. Ignacio de Loyola, Vitoria 2009, *Frontera* 65.

»duhovnu osobu« (usp. Rim 5, 1-5; 1 Kor 1, 12), omogućujući mu da »prosuđuje (*anakrinei*) sve stvari« zahvaljujući tajanstvenoj Božjoj mudrosti sakrivenoj od mudrih po svijetu i objavljenoj poniznima i malenima (usp. Mt 11, 25 sl.), koji »priginju uho svoje« da upoznaju sve ono što nam je Bog dao (usp. 1 Kor 1, 7. 12).

Razlučivanje nije stoga u prvom redu pitanje analize, nego pitanje unutarnje preobrazbe, razvoja duhovnog života, koji daje vjerniku »oči Duha« da »vidi-spozna-vjeruje« i u svemu slijedi Gospodinovu volju.¹¹ Ovo je cilj kršćanskog razlučivanja i razlučivanje u posvećenom životu: bezuvjetno otvaranje Očevoj volji i temeljni stav bezuvjetne raspoloživosti u svemu slijediti njegovu volju.

Ako razlučivanje ima ključnu važnost u kršćanskom životu, ako je bitno poput traženja i ispunjavanja Božje volje, to još više vrijedi u posvećenom životu, poglavito u ovim vremenima, koja, ne prestajući biti »osjetljiva i teška« i katkad upravo zbog toga, pogodna su za razlučivanje u svjetlu vjere: »ta u vjeri hodimo, ne u gledanju« (2 Kor 5, 7). Bogu posvećene osobe, na osobnoj razini, ne mogu izbjeći pitanje koje si je postavljao Franjo Asiški: Gospodine, što želiš da učinim?, jednako kao što se na razini zajednice ne mogu ne pitati: Što nam je činiti, braćo? (Dj 2, 37). Sve to polazeći od vjere, jedine koja dovodi do stvarnog iskustva Boga koji hodi s nama (usp. Post 28, 16) i okružuje nas sa svih strana (usp. Ps 139 sl.), iskustvo koje nas, s druge strane, uvodi u život pod vodstvom Duha Svetoga, pravog tvorca razlučivanja.

Na osobnoj razini, razlučivanje, za svetog Franju Asiškog, pretpostavlja otvaranje Božjoj volji, skladu s Duhom, duhovnu indiferentnost, poistovjećivanje s Kristom, milosni pogled na stvarnost i temeljni stav bezuvjetne raspoloživosti. Zahtijeva također oplijenjenost, »živjeti bez ičega vlastitoga«, besplatnu ljubav, poniznost i poslušnost u ljubavi.¹² Za svetu Tereziju to podrazumijeva snažnu i besplatnu ljubav, puno oslobođenje i bezuvjetno služenje.¹³ Na razini zajednice pretpostavlja zajednicu/bratstvo s prikladnim poznavanjem njihova ljudskog, kršćanskog i vjerskog identiteta i realističan pogled na njihove mogućnosti i njihove granice. To su bratstva/zajednice u kojima vladaju zrelost i afektivna integracija, koji su sposobni rješavati konflikte kroz razmišljanje i dijalog. To su bratstva/zajednice otvorene evanđeoskom čitanju znakova vremena, ne upadajući u samodopadnost. To su bratstva/zajednice koji žive u eshatološkoj napetosti, u progresivnom susretu s definitivnim vrijednostima, na temelju kojih su spremni sve prosuđivati, uzdržavati se od zla i prijanjati uz dobro (usp. 1 Sol 5, 21-22).

¹¹ Usp. SVETI FRANJO ASIŠKI, *Opomena* 1; Julio HERRANZ, *El discernimiento en Francisco de Asís*, Vitoria 2009, *Frontera* 66, 60 sl.

¹² Usp. Julio HERRANZ, *El discernimiento en Francisco de Asís*, Vitoria 2009, *Frontera* 66, 85-92.

¹³ Usp. Maximiliano HERRAIZ, *Discernimiento espiritual en Teresa y Juan de la Cruz*, Vitoria 2008, *Frontera* 71 sl.

Razlučivanje treba provoditi u svjetlu evanđelja, vlastite karizme i znakova vremena.

Ako je posvećeni život ukorijenjen u evanđelju i pozvan biti »živa egzegeza« evanđelja¹⁴, prvo čemu posvećeni život treba biti vjeran jest evanđelje, Isus, Očeva Radosna vijest ljudskom rodu. Zato posvećeni život mora dopustiti »da ga trajno prozivaju objavljena Riječ i znakovi vremena«¹⁵ i »neprestano preispitivati sama sebe u svjetlu Božje riječi«¹⁶, napose Evanđelja, te »srži čitavog Svetog pisma«¹⁷. Posvećeni život ne može ne uzeti u obzir Evanđelje u trenutku istinovanja o samome sebi i u času razlučivanja kako bi prešao s onoga što je dobro na ono što je bolje. Iz Evanđelja će posvećeni život crpiti »neophodno svjetlo za ono individualno i zajedničko razlučivanje« koji će mu pomoći »tražiti u znakovima vremena putove Gospodnje«¹⁸. Evanđelje je prvi kriterij razlučivanja: sve ono što je po njemu opravdano bit će opravdano i za posvećeni život. I obratno, sve ono što se ne može opravdati po Evanđelju, neće se moći opravdati ni za posvećeni život.

S druge strane, u razlučivanju mi posvećeni moramo uvijek imati pred očima karizmu koju smo se zavjetovanjem obvezali živjeti, čuvati, produbljivati i stalno razvijati »kreativnom vjernošću«¹⁹, u skladu s Kristovim tijelom koje stalno raste, a što pretpostavlja duboko poistovjećivanje s njim.

Posvećeni je život raznolik, i u toj pluralnosti leži njegovo bogatstvo. Ta pluralnost proizlazi iz različitih karizmi koje se javljaju kao odgovor na određene zahtjeve kršćanskog života i »dubokog žara duše da se suobliči Kristu da bi svjedočila neki aspekt njegova otajstva«.²⁰ Karizme koje su plodovi »Duha Svetoga koji uvijek djeluje u Crkvi«²¹, darovi Duha²² Božjem narodu, i koje je Crkva pozvana znati prihvatiti, omogućiti im procvat, ispitivati, provjeravati, potvrđivati, čuvati, braniti i pomagati da rastu sa zahvalnošću i poštovanjem²³.

Konačno, u razlučivanju treba imati pred očima znakove vremena: zbivanja koja označavaju određene povijesne epohe i kroz koje se kršćanin osjeća interpeliranim od Boga i pozvanim dati evandeoski odgovor. Znakovi vremena su, tako,

¹⁴ BENEDIKT XVI., *Verbum Domini*, 83.

¹⁵ IVAN PAVAO II., *Vita consecrata* 81; usp. 73.

¹⁶ *Isto* 85.

¹⁷ *Katekizam Katoličke Crkve*, 125.

¹⁸ IVAN PAVAO II., *Vita consecrata* 94.

¹⁹ *Isto*, 37.

²⁰ CIVCSVA – CO, *Mutuae relationes* 1978., 51.

²¹ PAVAO VI., *Evangelica testificatio* 11.

²² Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Lumen gentium* 4; 12; 43-45; *Perfectae caritatis* 1-5; 15; IVAN PAVAO II., *Vita consecrata* 36.

²³ Usp. Antonio ROMANO, *Carisma*, u: *Diccionario teológico de la vida consagrada*, izd. Claretianas, Madrid 1990, 150.

zrake svjetla prisutne u tamnoj noći našega života i našeg naroda, svjetionici koji bude nadu, jer nam omogućuju čuti Gospodinov glas i otkriti njegovu prisutnost u povijesnim događajima.

Ako je tumačenje znakova vremena zahtjev koji se stavlja pred kršćanina (usp. Lk 12, 56), posvećene im osobe naprosto moraju posvetiti veliku pozornost. Oni bi se trebali predstavljati u Crkvi kao stručnjaci u ispitivanju tih znakova i njihovu tumačenju u svjetlu evanđelja²⁴. Njihovo tumačenje i odgovor koje se na njih daje u svjetlu evanđelja spriječit će posvećene osobe da »puste korijene« na jednom mjestu i ponavljanje, i omogućiti im, zauzvrat, »da ponovno hrabro predlože po-duzetnost, domišljatost i svetost utemeljiteljâ i utemeljiteljica«²⁵.

Pravo vrijeme za njegovanje korijena

Neki se opet služe slikom *zime* i govore o novoj mogućnosti za posvećeni život.

Slika *zime* je ambivalentna. Zima je, naizgled, vrijeme smrti. Mnoga stabla gube lišće, nema cvijeća ni plodova. Priroda kao da je postala бесплодна, uspavana je i čini se kao da joj je kucnuo smrtni čas.

Ali pod tom prividnom smrću i tom бесплодношћу koja u našim očima može izgledati definitivnom, krije se velika revitalizacija (buđenje na novi život, ponovno oživljavanje). Zima je vrijeme u kojem vegetacija buja duboko ispod površine zemlje i korijeni su vrlo aktivni, jamčeći, svojim poniznim i tihim radom, kontinuitet života.

Tako se događa i u posvećenom životu. Opadaju zvanja, mnogo je onih koji odlaze, dobna piramida se izokrenula, jer su stariji brojniji od mladih. Vjernost, pa i nada i strpljivost, stavljeni su na kušnju, kao što su na kušnji bili vjera, nada i strpljenje izraelskog naroda tijekom dugog putovanja u pustinji.

U tim okolnostima, vođen rukom Crkve, posvećeni je život pozvan raditi na onom bitnom, na onom što mu stvarno daje duboko značenje, neovisno o broju i učinkovitosti. *Zima* je vrijeme skrivene radikalnosti i, ma kako bolno bilo, zima je doba prijelaza prema novom životu, prema novom načinu jamčenja evanđeoske izražajnosti koje nikada ne smije nestati u posvećenom životu i koju, katkad, treba učiniti još »vidljivijom«, vodeći računa o tome da ona ide ukorak s *kénosis*, ponižavanjem, smrću (usp. Iv 12, 24), i malenošću i da sve to iziskuje čvrstu, nepokolebljivu vjeru, sigurnu nadu i nadu protiv svake nade, borbenu nadu, stalnu strpljivost, koja odolijeva svim kušnjama (usp. Jak 5, 7-8). To je »vidljivost« i »plodnost« Kristova otkupiteljskog djela (usp. Fil 2, 5-8). »Vidljivost« i »plodnost« kojih nikada ne smiju nedostajati u posvećenom životu i koji mu jamče budućnost punu nade (usp. Fil 2, 5-8).

²⁴ Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Gaudium et spes*, 4.

²⁵ IVAN PAVAO II., *Vita consecrata* 37.

2. Radiografija posvećenog života: između svjetla i sjenâ

Nije lako približiti se sadašnjoj stvarnosti posvećenog života a ne upasti u stanoviti subjektivizam. Naime, dijagnoza koja se daje o posvećenom životu u sadašnjem času kreće se od pretjerano pozitivnog gledanja, koja ne vidi u njemu nikakav problem, do katastrofičnoga gledanja, koja vodi računa samo o negativnim elementima koji se također, nesumnjivo, u njemu nalaze. Ovo prvo gledanje izlaže se opasnosti da ne vodi računa o stvarnim problemima kroz koje posvećeni život prolazi; drugo se pak izlaže opasnosti da ne vidi djelo Duha Svetoga koji nastavlja obilato puhati na posvećene osobe i, preko njih, u životu Crkve.

Kao i u svakoj crkvenoj stvarnosti, tako i u posvećenom životu postoje svjetla i sjene, znakovi života i znakovi smrti, svetost i grijeh.²⁶ S obzirom na tu nedorečenost, ukratko ćemo prikazati ta svjetla i sjene u današnjem posvećenom životu, ono što nas žalosti, ono što nas brine kao i ono što potiče prema posvećenom životu koji, kao što traži papa Franjo, može probuditi svijet. Pristupam toj stvarnosti na temelju mojeg poznavanja posvećenog života, poznavanja koje je prošireno u ovih godinu i pol dana koliko radim u dikasteriju, zahvaljujući analizi dokumenata koji nam pristižu i stalnom dijalogu sa stvarnošću posvećenog života kroz susret s posvećenim osobama i napose s generalnim poglavarima i poglavaricama.

Još je teže razabrati budućnost posvećenog života. Ona se ne nalazi ovdje ili ondje, već u Božjim rukama. U svakom slučaju, premda ne vidimo u punini ono što Duh Sveti budi u posvećenom životu, vodeći računa o onom novom što se javlja među nama, ritmu drugih stvarnosti koje umiru, već je moguće utvrditi neke klice novosti i budućnosti.

Sa strahom i trepetom pristupamo, dakle, današnjici i sutrašnjici – koja je u mnogo slučajeva već sadašnjost – posvećenog života.

Žalosti nas:

- ← Autoreferencijalni posvećeni život, prignut nad samog sebe, više zabrinut za vlastito preživljavanje no za misiju naviještanja Radosne vijesti »onima daleko i onima blizu«.
- ← Posvećeni život koji je više zaokupljen brojem no evanđeoskom znakovitošću, kojeg više brine kako da očuva djelatnosti kojima se bavi no proroštvom kojeg u njemu ne smije nestati.
- ← Posvećeni život koji je više zainteresiran za sigurnost koju pruža vječito ponavljanje onoga što se radi oduvijek - »tako se radilo odvajkada« - no poći prema današnjim egzistencijalnim granicama.

²⁶ Usp. *Isto*, 13.

- ← Posvećeni život u čvrstom stisku »duhovne anemije« koja pobuđuje zabrinutost, jer ga dovodi do toga da ostaje ušančen u osrednjosti i sprječava ga oduševljeno i strasno živjeti sadašnjost i gledati budućnost s nadom.
- ← Posvećeni život kojim dominira *akedija* (duhovna tromost): »duboko nezadovoljstvo i lijenost koja dušu čini usahlom«²⁷, koja »paralizira« svaki pokušaj »kreativne vjernosti«²⁸: »stanje mrtvila i lijenosti«), koja stvara napet, težak, nezadovoljan napor²⁹ koji dominira ritmom života, koji tjeskobno žudi za izravnim rezultatima, koji ne trpi proturječje, neuspjeh, kritiku, križ.³⁰
- ← Posvećeni život bez *mistike*, nemotiviran i dosadan, iz navike; posvećeni život koji stvara »polovične živote«, zagušene tromašću nepromjenjivog poretka i tradicijâ koji se ne dovode u pitanje; živote koji to nisu, jer su podređeni funkcioniranju institucijâ.
- ← Posvećeni život koji je više profesionaliziran no što je svjedočenje Boga života, koji rađa ljubav, nadu i radost, koji izaziva veliku privlačnost, milost i simpatiju, koji interpelira, privlači, mami i očarava.

Zabrinjava nas

Ne tražeći krivce, ali ni ne zatvarajući oči pred stvarnošću, u posvećenom životu moramo prepoznati znakove (simptome) koji bude zabrinutost, jer potamnjuju ljepotu nasljedovanja Krista u njemu. Na te znakove upozoravamo ne radi stvaranja kompleksâ krivnje već, jednostavno, zato da ih pokušamo nadići.

Brine nas:

- ✧ Krhkost koja se opaža u nekim ustanovama. Ta krhkost ima različite manifestacije: opadanje broja njihovih članova³¹; odsutnost iz redovničke kuće³², eksklaustracije³³, stalne pritužbe dikasteriju ili sudu Apostolske Signature i izostajanje smjenâ u vlasti, kao što se vidi napose među klauzurnim redovni-

²⁷ PAPA FRANJO, *Evangelii gaudium*, 277.

²⁸ *Isto*, 82.

²⁹ Usp. *Isto*, 82.

³⁰ Usp. *N. mj.*

³¹ Prema podacima kojima raspolažemo na dan 31. prosinca 2012. bilo je 28 ustanova (1 istočnog obreda) i dvije družbe apostolskog života, ove potonje sve muške, koje su brojile između 55 i 99 članova; te 36 muških ustanova (5 istočnog obreda) i dvije družbe apostolskog života, također muške, s manje od 50 članova. Što se tiče ženskih ustanova, prema podacima od iste godine bilo je 212 ustanova (od čega jedna istočnog obreda) i tri družbe apostolskog života koje broje između 50 i 99 članova, te 161 ustanova (od čega jedna istočnog obreda) i jedna družba apostolskog života s manje od 50 članova. Svi se ti podaci odnose na ustanove papinskog prava.

³² Od 2008. do 2013. dikasterij je odobrio 761 slučaj odsutnosti iz redovničke kuće.

³³ U razdoblju od 2008. do 2013. bilo je 1.402 eksklaustracija, od čega 72 naložene.

cama, gdje reizbor opatice postaje prečesta praksa.³⁴ Krhkost se opaža također u spajanju, ujedinjavanju i ukidanju redovničkih ustanova³⁵. Što se tiče monaškog života, učestala su također ukidanja samostanâ.³⁶

- ✧ Nesrazmjer između zakonodavstva i stvarnih mogućnosti neke ustanove. Taj se nesrazmjer vidi u brojnim dispenzama od vlastitog prava.³⁷ Mislim da bi bilo bolje pojednostaviti *Konstitucije*. Mnogo od onoga što je sadržano u njima moglo bi se prebaciti u statute ili pravilnike, koji ne zahtijevaju intervenciju Svete Stolice. Nije rijedak "sanatio", poglavito u vezi s novicijatom, što pokazuje nepoznavanje prava, bilo vlastitoga bilo općega.
- ✧ Veliki broj napuštanja svake godine u posvećenom životu³⁸ i nedostatak međugeneracijske razmjene, zbog čega su mnoge ustanove osuđene na nestanak u kratkom vremenu, a druge su pozvane spajati se s ustanovama koje imaju sličnu karizmu.
- ✧ Veliki broj ustanova pod nadzorom povjerenstva³⁹ i brojni apostolski pohodi koji se obavljaju,⁴⁰ u prvom redu zbog četiri bolne i katkad skandalozne situacije: afektivni problemi, u nekim slučajevima u samih utemeljiteljâ/utemeljiteljica⁴¹; formacija, katkad protukonciliska; netransparentno ekonomsko upravljanje, u kojem novac »gospodari namjesto da služi«,⁴² autoritarnost u vršenju autoriteta.

³⁴ U razdoblju od 2008. do 2013. odobreno je 488 reizbora. Dikasterij bez problema odobrava do četiri uzastopna reizbora. Počevši od šestog imenuje opaticu. U drugim okolnostima postavlja opaticu iz drugog samostana. U istom razdoblju od 2008. do 2013. dikasterij je imenovao 99 opatica.

³⁵ Od 2008. do 2013. dikasterij je pratio jedno ujedinjavanje, 22 spajanja i tri ukidanja redovničkih ustanova.

³⁶ Od 2008. do 2013. ukinuti su 121 samostan i dvije federacije.

³⁷ U razdoblju od 2008. do 2013. bile su ukupno 1.083 dispense, najvećim dijelom vezane uz propise o novicijatu ili privremenim ili vječnim zavjetima. Tome treba pribrojiti 28 dispensi od zapreke ženidbenog veza.

³⁸ Ukupni broj onih koji godišnje napuštaju posvećeni život iznosi 2000, ubrajajući i slučajeve koji prelaze iz naše Kongregacije. Tim podacima treba pribrojiti slučajeve koji prelaze iz Kongregacije za kler i Kongregacije za nauk vjere.

³⁹ Prema statistikama kojima raspolažemo od 2008. do 2013. bilo je 39 slučajeva stavljanja pod nadzor povjerenstva.

⁴⁰ Od 2008. do 2013. donesena je odluka o 132 apostolska pohoda u ustanovama posvećenog života.

⁴¹ U ovom se času provodi istraga nad ponašanjem petnaestak utemeljitelja.

⁴² Usp. PAPA FRANJO, *Evangelii gaudium*, 57-58. Okružnica *Smjernice* za upravljanje dobrima u ustanovama posvećenog života i družbama apostolskog života, kao i simpozij na tu temu što ga je dikasterij priredio u ožujku ove godine, koji je naišao na oduševljeno prihvaćanje i sudjelovanje, želi biti pomoć za prikladno upravljanje dobrima koja pripadaju ustanovama. Upravo je u tijeku prikupljanje prijedloga za izradu napatka na tu temu.

- ✧ Neprikladno upravljanje nekih ustanova. U ovom trenutku upravljanje dobrima je problem koji zabrinjava razne ustanove. U nekim slučajevima to je zato jer se nagomilalo previše novca, u drugim jer se zbog neodgovarajućeg upravljanja dobrima ustanova našla u situaciji pomanjkanja sredstava s kojom se teško nositi. Obično je ova potonja situacija uvjetovana previše individualnim upravljanjem, osobito od strane ekonomâ.
- ✧ Neprikladno vršenje autoriteta u nekim ustanovama, koje dovodi do prijanja uz vlast i »politike« koja nerijetko ima malo toga zajedničkog s evanđeljem a puno zajedničkog s »logikom svijeta«. Sve je veći broj poglavara i poglavarica koji žele ostati na mjestima na kojima se donose odluke, a nisu rijetki ni slučajevi autoritarnosti.
- ✧ »Svjetovnost« koja se javlja kod mnogih Bogu posvećenih osoba, a koja se očituje u »stilu života« koji ima malo zajedničkog s duhom utemeljitelja/utemeljiteljice. Ne možemo prijeći šutke preko činjenice da su se neke posvećene osobe »pogospodile« i žive lagodno, a to potamnjuju lice posvećenog života.
- ✧ Otudjujući aktivizam koji je daleko od jačanja kreativnosti i koji štoviše relativizira bratski život u zajednici, molitveni život i samu ideju posvećenja. Spomenuti aktivizam često dovodi do slabljenja motivacije, hranjene frustracijom, inatom, razočaranjem, ravnodušnošću.
- ✧ Težnja samoostvarenju, koja ne vodi računa o potrebama bratskog života u zajednici i zahtjevima Božjeg kraljevstva, kao izraz jednog nametljivo individualizma koji sve promatra sa stanovišta autoreferencijalnosti.

Raduje nas

Ovo razdoblje koje nas dijeli od Koncila, bez sumnje *osjetljivo* i *tegobno*, s dosta »napetosti i nevolja« bilo je također razdoblje bogato nadom, s obiljem projekata duboko označenih evanđeljem, tijekom kojeg su mnoge Bogu posvećene osobe, vjerojatno najveća većina, radile »s novim poletom« na dubokoj duhovnoj i apostolskoj obnovi čiji plod je »obnovljen i osnažen« posvećeni život (usp. *Vita consecrata*).⁴³

Zbog svega toga, dok se sa zahvalnošću spominjemo toga razdoblja,⁴⁴ radujemo se poradi:

- Dosljednosti velikog dijela Bogu posvećenih osoba koje čine ozbiljan napor na ucjepljivanju posvećenog života u sadašnji trenutak, s jasnom opredijeljenošću da krenu prema raznim egzistencijalnim periferijama.
- Rađanja novih ustanova, što pokazuje da se taj oblik nasljedovanja Krista uvi-

⁴³ Usp. IVAN PAVAO II, *Vita consecrata*, 13.

⁴⁴ Usp. IVAN PAVAO II, *Novo millenio inneunte*, 1.

jek iznova obnavlja.⁴⁵ Osnovani su i razni samostani, napose u Americi i Aziji.⁴⁶

- Posvećenog života obogaćena živom duhovnošću zajedništva koja dovodi do otvaranja »drugom«, drukčijem, kako u krilu samog posvećenog života, tako i u Crkvi i izvan nje; utjelovljenom duhovnošću koja se preobražava u proštvo; holističkom duhovnošću koja, neprestance držeći oči i srce upravljene ka Gospodinu, ne prezire ništa što je vlastito muškarcu i ženi stvorenima na Božju sliku i priliku.
- Posvećenog života nošena snažnom željom za većom karizmatiskom radikalnošću i oduševljenom kreativnom vjernošću.
- Posvećenog života zaokupljena pružanjem izgradnje koja je primjerena sadašnjem času i koja priprema za čitanje znakova vremena: cjelovita, trajna, prateća... izgradnja.
- Posvećenog života koji daje prioritet osobi i koji teži pojednostaviti strukture, stavljajući ih u službu osoba i karizme i misije vlastite svakoj ustanovi, i koji ne ostaje usidren u čežnji za strukturama i navikama koje ne donose više život u sadašnji svijet⁴⁷ niti odgovarajuće kanale za prenošenje karizme svojstvene nekoj ustanovi.
- Posvećenog života koji gleda na svijet ne kao na neku opasnost ili prijetnju, već kao na vlastiti »kloster« ili na pogodno mjesto za poslanje; posvećeni život koji na svijet upravlja pogled otvoren dijalogu i inkulturaciji.
- Posvećenog života koji ima jasnu svijest o crkvenosti, bez odricanja od svog proročkog karaktera i zdravog kritičkog duha unutar Crkve.

Stalo nam je

Ni posvećenom životu ni Crkvi nije dopušteno zapasti u mrtvilo, ostati nepokretni, ignorirati svijet u kojem moraju služiti. Suočeni s povijesnom promjenom paradigme, poput one u kojoj živimo, u kojoj muškarci i žene mijenjanju način na koji shvaćaju same sebe i svoje odnose sa zajednicom i vrhunarnim, posvećeni život ima pred sobom veliki izazov: tražiti najznakovitiji »povijesni lik« za današnjeg čovjeka, izbjegavajući dvije napasti koje su, ma kako proturječne bile, jednako opasne, a to su: čvrsto se držati prošlosti, čeznutljivo žaleći

⁴⁵ Od 2008. do 2013. osnovano je 20 redovničkih ustanova (tri muške i 17 ženskih, od čega tri u Africi, sedam u Americi, tri u Aziji i sedam u Europi), četiri družbe apostolskog života (dvije muške i dvije ženske, od čega tri u Americi i jedna u Europi) te tri ženske svjetovne ustanove, sve papinskog prava. Tome treba dodati da je naš dikasterij izrazio 29 pozitivnih mišljenja zainteresiranim biskupima – ili preko Kongregacije za evangelizaciju naroda – u vezi s osnivanjem javnih udruga na području određene dijeceze.

⁴⁶ U razdoblju kojeg analiziramo otvoreno je 111 samostana.

⁴⁷ Usp. PAPA FRANJO, *Evangelii gaudium*, 108.

za nečim što se neće vratiti; odnosno zgrabiti prvu novinu koja se pojavi na obzoru, ne razmišljajući o tome vodi li nas ona prema Duhu Svetom koji »puše gdje hoće« (usp. Iv 3, 8). Posvećene osobe ne mogu biti ni nostalgičari ni avanturisti, već muškarci i žene koji dopuštaju da ih dah Duh Svetoga neprestano obnavlja i preporada.

Duh je taj koji nas potiče na:

- Posvećeni život koji će sebe doživljavati kao putujuću stvarnost, *centriran* na Gospodina, i koji će biti transcendentni znak; *koncentriran* na bitne elemente svoga identiteta: posvećenje, bratski život u zajednici, poslanje; i *de-centriran*, naime kadar ići na periferije.
- Posvećeni život koji žeda za Bogom, nošen stalnim traženjem Boga, koji dopušta čovjeku da ga susretne i koji nas uključuje u svoju prisutnost u svijetu; posvećeni život osnažen duhovnošću koja ujedinjuje, u dinamičnoj i sudioničkoj napetosti; posvećeni život koji pušta Bogu da ga prerađuje, iznova oblikuje »poput gline u lončarevim rukama« (usp. Jr 18, 1-6); *mistični*, kontemplativni posvećeni život koji zna vidjeti svetu veličinu blišnjega i otkriti Božju prisutnost u svakom ljudskom biću; posvećeni život koji se zna otvoriti Božjoj ljubavi; posvećeni život vođen dijeljenom i obogaćenom vjerom.
- Posvećeni život koji žeda za bratskim životom u zajednici i želi je preoblikovati tako da postane što razumljivija današnjem muškarcu i ženi; bratskim životom u zajednici hranjen bratskim dijalogom i razlučivanjem, koji olakšava procese suodgovornosti i sudioništva među svim svojim članovima; bratskim životom u zajednici koji će biti škola čovjekoljublja i autentičnog kršćanskog života; bratskim životom u zajednici sa snažnim pokazateljima zdrave osobne autonomije življene u bratskom zajedništvu; bratskim životom u zajednici u kojoj se prihvaća različitost kao dar Duha (usp. EG 131), ma koliko neugodna bila; bratskim životom u zajednici koji gradi trajne a ne toliko funkcionalne i produktivne veze; bratskim životom u zajednici koji će biti vođen zakonom zajedništva.
- Posvećeni život koji prihvaća mandat *preuzeti inicijativu*:⁴⁸ utirati putove, prolaziti nove putove, prepoznati mogućnost, a ne samo probleme; posvećeni život koji, znakovima i riječima, govori o Božjem gospodstvu u povijesti svakog muškarca i svake žene.
- Posvećeni život »u izlasku«, koji zna kamo ide;⁴⁹ »samarijanski« posvećeni život, koji se zaustavlja da odgovori na hitne misijske potrebe sadašnjeg trenutka, i zna prema tome iznova ocijeniti i planirati svoje aktivnosti; posvećeni

⁴⁸ Usp. PAPA FRANJO, *Evangelii gaudium*, 24.

⁴⁹ Usp. *Isto*, 46.

život sposoban ostaviti 99 ovaca i poći tražiti izgublenu (usp. Lk 15, 3-7), pomesti cijelu kuću da pronade izgublenu drahtu (usp. Lk 15, 8-10); posvećeni život koji uvijek ima »otvorena vrata« za bezuvjetno prihvaćanje.⁵⁰

- Posvećeni život koji *poziva, podsjeća i naviješta*, koji je pozoran na svoju proročku dimenziju, stavlja naglasak na vrijednosti evanđelja i čuva evandeosku originalnost bratskog života u zajednici kao protu-kulturni proročki znak koji doziva u pamet Božje kraljevstvo.
- Posvećeni život koji ne dopušta da mu ukradu nadu,⁵¹ koji ne dopušta da mu ukradu besplatnost, koji ne dopušta da mu ukradu zajedništvo i ideal bratske ljubavi,⁵² koji ne dopušta da mu ukradu mladost, koji ne dopušta da mu ukradu entuzijizam, misionarsku snagu i radost evangelizacije,⁵³ koji ne dopušta da mu se ukrade Duha, koji ne dopušta da mu se ukrade evanđelje.⁵⁴
- Posvećeni život svjestan brojnih izazova s kojima se mora suočiti i s kojima se suočava s realizmom, ali jednako tako s veseljem, odvažnošću i povjerljivim darivanjem; posvećeni život koji ne prihvaća da bude muzej kojem se ljudi dive, ali u kojem nitko ne želi živjeti, svjestan svoga poziva da dadne odgovor na »znakove vremena«, u kojima govori Duh, koji ga neprestano interpelira.

Ima li posvećeni život budućnost? To je pitanje koje si mnogi danas postavljaju. Navodim, jer se s njima potpuno slažem, riječi koje je papa Benedikt XVI. uputio brazilskim biskupima: »[...] začetnik posvećenog života kao takvog je sam Gospodin koji je za sebe izabrao taj oblik života u djevičanstvu, siromaštvu i poslušnosti. Zbog toga posvećeni život neće nikada nestati niti izumrijeti u Crkvi« (5. studenoga 2010.).

Dà, posvećeni život ima budućnost, ali određeni oblici posvećenog života koji su zastarjeli, nesuvremeni, koji govore malo ili ništa današnjem muškarcu i ženi, neće opstati, premda naizgled imaju određeni uspjeh zato što sa sobom nose sigurnost i moć. Posvećeni život ima budućnost u mjeri u kojoj postane vjesnikom svjedočanstva i smisla, u kojoj daje odgovore na »znakove vremena« i »kreativnom vjernošću« zna otkriti korijenje različitih karizmi i čitati ih u *humusu* današnje kulture. Budućnost posvećenog života, koja je u Božjim rukama, velikim dijelom također ovisi o sposobnosti da se on obnavlja, da se iznova stvara, da mu se otkriva temelj.

⁵⁰ Usp. *Isto*, 46. 47.

⁵¹ Usp. *Isto*, 86.

⁵² Usp. *Isto*, 92. 101.

⁵³ Usp. *Isto*, 80. 83. 109.

⁵⁴ Usp. *Isto*, 97.

To podrazumijeva:

- ↕ Da posvećeni život bude živo proroštvo s iskustvom onih vrijednosti Kraljevstva koje, premda nisu njegova isključiva svojina, posvećeni život mora naglašavati kao provokaciju, kao što su: strastveno traženje Boga, besplatna ljubav koja ne pozna granica, dijeljenje u solidarnosti i zajedništvu jednim jednostavnim, skromnim i radosnim životom, toplo bratstvo koje prihvaća, podupire, potiče, oprašta... Da posvećeni život dijeli poslanje Isusa Krista, koji poziva na rad u njegovu vinogradu u službi Božjeg naroda koji hodi, bori se, trpi i nada se, u bezuvjetnoj poslušnosti Duha koji stvara, nanovo stvara i sve čini novim.
- ↕ Da posvećeni život umije živjeti nekim alternativnim i protu-kulturnim stilom, da ne iskrivljuje svoju proročku ulogu, da ne potamnjuje svoj simbolički karakter, da ne izgubi svoju eshatološku borbenost.
- ↕ Da posvećeni život odvažno prihvati ovo »osjetljivo i tegobno« razdoblje kao *kairós* čišćenja i zgodnu priliku za povratak bitnome, tako da kriza kroz koju prolazi bude kriza koja će ga ojačati i da iz nje izađe osnažen u svojoj mističkoj i proročkoj dimenziji. Posvećeni život koji pospješuje privlačno i izvorišno iskustvo utjelovljenog Boga, susret licem u lice s Bogom (usp. Izl 34, 29) (mistična dimenzija) i neumorno radi na cjelovitom promicanju ljudske osobe, naviještajući Božji san i prokazujući neljudske snove mnogih ljudi o čovjeku (proročka dimenzija); posvećeni život koji osjeća i prenosi strast za Bogom i strast za čovjekom.
- ↕ Posvećeni život življen radikalno i bez protagonizama, u zajedništvu i komplementarnosti, s otvorenošću i raspoloživošću, bez strahova i ukočenosti, otvoren Duhu koji »puše gdje hoće« (Iv 3, 8), mijenja srce, oslobađa nas od naših strahova, frustracija, razočaranja, potiče nas prema drugima i vodi nas prema uskom jedinstvu između onoga biti i djelovati, između onoga što je osobno i onoga što je zajedničko.
- ↕ Posvećeni život koji će biti svjedok Isusa Krista životom *siromaštva* koji ne treba mnogo objašnjenja, koji se živi u ključu siromaštva, zajedništva i pravednosti, u jednostavnom i skromnom životu, s *celibatom radi Kraljevstva* koji nas čini prijaznima i bliskima, ali bez navezivanja, cjelovitima, skladnima, raspoloživima i radosnima; s *poslušnošću* koja će biti nova alternativa življenja slobode i stoga nas čini sve slobodnijima, odgovornijima i zrelijima, s bratskim životom u čovjekoljubivoj i oplemenjujućoj zajednici, s hrabrom i odvažnom misijom na korist svakog čovjeka, osobito onih koji pripadaju kulturi ljudskog otpada, sa životom, konačno, uronjenim u Duha Božjega.
- ↕ Posvećeni život koji skrbi za evanđeosku kvalitetu života Bogu posvećenih osoba, nikada ne upadajući u napast broja i djelotvornosti (CdC 18).

Namjesto zaključka

Mnogi se izazovi postavljaju posvećenom životu da bi živio sadašnjost sa strahom i prihvatio budućnost s nadom. Sveti Otac, papa Franjo, podsjeća nas da izazovi postoje zato da se s njima uhvatimo u koštac. On sam nam je predao neke od njih: posvećeni život u kojem ne nedostaje radosti, posvećeni život koji budi svijet, posvećeni život iskusan u zajedništvu, posvećeni život u »usponu«, posvećeni život u stalnom razlučivanju, koji se neprestano propitkuje o tome što Bog i ljudi traže od nas u ovim vremenima.⁵⁵

Pred strahovima, obeshrabrenošću, napašću da pobjegnemo, papa Franjo nas podsjeća da nismo sami i da nas i Gospodin umiruje: »Ne boj se... ja sam s tobom da te izbavim« (Jr 1, 8).⁵⁶ S tom sigurnošću slušajmo Gospodina koji nam kaže: *Posvećeni živote, ustani i hodi.*

⁵⁵ Usp. PAPA FRANJO, *Apostolsko pismo*, II.

⁵⁶ Usp. *Isto*, II, 2.